

# ŠPANJOLSKA VJEĆINA ZEPUT

NAŠIM  
PRUATELJIMA  
2014/2  
BROJ 53

UVODNIK	3
RAZMIŠLJANJE NAD TVOJIM PONOVNIM DOLASKOM I ROĐENJEM	4
BOŽIĆNI OBIČAJI INDIJE	6
MLADI ISUSOVCI U RIMU	7
GODINA POSVEĆENOG ŽIVOTA	8
NOVI NOVACI	10
PROSTOR DUHA	13
FILIPINI: TREĆA PROBACIJA	14
DVA MJESECA U AFRICI	16
STOPAMA SV. PAVLA - TURSKA	19
NAŠ POKOJNIK	22
NAŠA IZDANJA	23

**IGNACIJEV PUT ■ INFORMATIVNI LIST ZA PRIJATELJE DRUŽBE ISUŠOVE ■**

■ ISSN 1331-8500 ■ 2/2014 ■ broj 53 ■ godina XXVIII ■

■ Izdavač: Provincijalni Hrvatske pokrajine Družbe Isusove, Palmetičeva 31, HR-10 000 ZAGREB, pp. 669 ■

■ Glavni i odgovorni urednik: Stipejan Harja ■

Uredničko vijeće: Luka Ilić, Petar Klarić, Tomislav Vujeva ■

ignacijski.put@gmail.com ■ www.ffdubr/ignacijski-put ■

Svoje dobrovoljne priloge možete slati na račun:

Hrvatska pokrajina Družbe Isusove (za IP), Zagrebačka banka, 2360000-111576399

## **Dragi naši prijatelji i dobročinitelji, poštovani čitatelji!**

Radujemo se da možemo kroz „Ignaciјev put“ podijeliti s vama svoj isusovački stil života, poslove, radosti i poteškoće.

Početkom ovog mjeseca proslavili smo jubilej 200. obljetnice od ponovne uspostave našeg Reda (1814. – 2014.). Svečanu sv. misu predvodio je mons. Alessandro D' Errico, papinski nuncij u Republici Hrvatskoj. Na početku je prigodnog programa p. Ante Tustonjić, provincijal pozdravio goste, a potom je naša poznata povjesničarka dr. Agneza Szabo održala predavanje pod naslovom: „Ponovna uspostava Družbe Isusove u povijesnom hodu hrvatskoga naroda“. Drugo je predavanje imao p. Anto Lozuk, rektor Papinskog ruskog kolegija u Rimu „Nastanak ignaciјevske karizme“. Glazbenim su nas ozračjem obogatili razni umjetnici te Akademski zbor Bazilike Srca Isusova „Palma“.

Papa Franjo otvorio je na prvu nedjelju došašća Godinu posvećenog života. Poziv u prvom redu redovnicima, konačno i svim kršćanima da šire oko sebe radost...

Slijedeće godine proslavit ćemo 100. godišnjicu od rođenja našeg p. Ante Gabrića (28. veljače 1915.) velikog misionara oduševljenog za Boga koji ga je odveo u Indiju.

Kako započinje redovnički život kod nas isusovaca? Kako žive naši novaci i skolasti (bogoslovi)? Vjerujemo da će vam nekoliko njihovih doživljaja koje su podijelili biti na radost i duhovno osvježenje.

U svojim razmišljanjima o došašću sv. Bernard opat piše o trostrukom Isusovom dolasku.

Prvi se dolazak dogodio u Betlehemu kad je Isus došao uzevši naše smrtno tijelo, ispunio pradavni Božji naum i otvorio nam put vječnog

spasenja. Tim je dolaskom Isus bio vidljiv, došao je u tijelu i slabosti, prijateljevao s ljudima.

Dругi, posljednji dolazak, bit će u slavi veličanstva, kad ćemo u očitom daru primiti ono što sada kao obećano budno čekamo i čeznemo. Svako će ga tijelo vidjeti licem u lice kakav jest.

Između ta dva dolaska je srednji koji je skrovit, Krist prisutan u duhu i sili, u sakramentima, u potrebnima, ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta.

Sv. Bernard kaže da je taj srednji dolazak, Kristova prisutnost, u neku ruku put kojim se od prvog dolaska može doći posljednjem: u prvom je Krist otkupitelj naš, u posljednjem će se pojaviti kao život naš, a u ovome između je mir i utjeha naša.

Jedan od temelja ignacijske duhovnosti jest „tražiti Boga u svim stvarima“, u događajima, u ljudima, u različitim susretima, u poteškoćama, u uspjesima i neuspjesima, u radostima i žalostima, tražiti i nalaziti Boga u svemu.

U ovom vremenu došašća i Božića želimo si posvijestiti da smo ljudi koji očekuju i idu ussret Kristovom konačnom dolasku kojim je progđeta naša svakodnevica. Na tom putu nismo sami; ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta. Prisutan je i krijebi nas po svome Duhu nevidljivo kroz sakramente, kroz ljude i sve situacije...

Od srca vam hvala na molitvama i svim drugim duhovnim i materijalnim potporama.

**Vama i vašim obiteljima puno blagoslova  
od Novorodenoga, obilje Božjeg mira u srcima  
te nade i uspjeha u novoj 2015. godini.**

*p. Stjepan Harjač*

## RAZMIŠLJANJE NAD TVOJIM PONOVNIM DOLASKOM I ROĐE

**Pokušavam razmišljati Gospodine, nad Tvojim ponovnim dolaskom među nas ljude u ovoj 2014. godini. Ponekad mi se čini da si trebao pričekati sa svojim dolaskom na zemlju, dočekati neko bolje vrijeme kada bi se cijelo čovječanstvo nekako izdiglo na viši stupanj kulture, steklo neku bolju naviku razmišljanja nad životom i o životu, o Tebi i Tvome silasku među ljude.**

Pokušavam razmišljati Gospodine, nad Tvojim ponovnim dolaskom među nas ljude na kraju 2014. godine. Ponekad mi se čini da si trebao pričekati sa svojim dolaskom na zemlju, dočekati neko bolje vrijeme kada bi se cijelo čovječanstvo nekako izdiglo na viši stupanj kulture, steklo neku bolju naviku razmišljanja nad životom i o životu, o Tebi i Tvome silasku među ljude.

No, zaprepašćuje me činjenica da je u današnje vrijeme televizije, satelita, vrhunskih medija, interneta i svekolike znanstvene "revolucije" u bioetici i presadivanju organa, ostao teški primativizam odnosa, izrabljivanja, iskorištavanja, koloniziranja.

Raj zemaljski i netaknuta priroda davno je zaboravljena i badava "zeleni" viču do neba, silići tresu ovu zemlju novim atomskim pokusima dokazujući svoju moć i znanje, a istražujući granice mogućega.

Svakako je ovo prilika da ponovno sideš među nas, da ponovno progovoriš čovjeku na način kako Ti to znaš, a čovjek ga pomalo zaboravlja ili ne razumije.

Ponovno si Dijete, Novorodenče, Ti Ljubitelj života, jednostavnosti i siromaštva. Zasigurno znaš da u ovo vrijeme mitologizacije užitaka i postavljanja provoda u prvi plan života, imati dijete i biti dijete nije u modi. Zanimljivo je da tako upravo razmišljaju mnogi ljudi starog kontinenta Europe koja gotovo stoji pred izumiranjem.

Ti, novorođeni Spasitelju lomiš i u ovo vrijeme parametre ljudskih računica i razmišljanja. Dolaziš na liturgijsko-mističan način. Rodio si se davno i ponovno se radas zbog ove generacije obezvrijedenih i obeshrabrenih ljudi kojima nedostaje smisla i volje za život. Ti Život, Ti Bog postaješ čovjek ne bi li iznova podigao cijenu čovjekovu životu, istaknuo istinu i pravdu, poštenje, čovjekov rast i napredak, njegovu konačnost



## NJEM U ŠPILJI



i vječnost onako kako ste je Tvoj Otc i Ti isplanirali i zamislili oduvijek. Zato si nam potreban, i mi žedamo i gladujemo za vrijednostima koje će nam podići oči prema boljem, ljepešmu i istinskom vremenu. "U današnjem svjetat će pravda i mir velik do vijeka..." (Ps.72,7). Potrebna nam je nježnost i ljubav prema životu i ljudima. U trci za uspjehom i dobitkom izgubili smo osjećaj za mjeru, osjećaj za druge, osjećaj za sebe. Sve je u trci i zbrci paničnog hvatanja trenutka koji bježi pa je i Tvoj dolazak u opasnosti, jer nemamo vremena za sebe, za djecu, za ljudе oko sebe, Ti bi to rekao "za bližnje". Tvoj je dolazak i rođenje stoga u velikoj opasnosti. Može se dogoditi da se na sam Tvoj rođendan nađemo u situaciji te nećemo imati vremena za Tebe, čak i za sam trenutak čestitanja. A Ti si opet Dijete, naše Dijete, Dijete čovječanstva, a Dijete traži vremena i vremena da bi postalo čovjek. Očito ćeš morati naći nekog novog Josipa koji drvo obraduje na starinski način i ima vremena za bavljenje s Tobom Djetetom i majkom Marijom, koji će pronaći vremena i vremena za razgovor i diviti Ti se uživati u Tebi koji si Život.

Nije Ivan slučajno zapisao: "U njoj (Riječi koja je tijelo postala) bijaše život i život bijaše ljudima svjetlo; i svjetlo u tami svijetl i tama ga ne obuze... I on (Ivan) dode kao svjedok da posvjedoči za Svjetlo da svi vjeruju po njemu... Svjetlo istinsko koje prosvjetljuje svakog čovjeka dode na svijet..." (Iv 1,4-5,7,9)

Molimo Te, da osjetimo, doživimo, povjerujemo i shvatimo ozbiljnost ovog trenutka, Tvoj dolaska među nas. Bilo bi neoprostivo da Tvoja poruka Očeve milosrdne i zabrinute ljubavi za nas ljudi ostane neprimijećena! No, još bi kobnije bilo da se ponovno ostvare Ivanove riječi: (Božji Sin) "bijaše na svijetu i svijet po njemu posta i svijet ga ne upozna. K svojima dode i njegovi ga ne primiše..." Želimo biti među "onima koji ga primiše (a on im) podade moć da postanu djeca Božja: onima koji vjeruju u njegovu ime..."

Gledamo ponovno slavu Tvoju s Neba koja je sišla u liku Djeteta u bijedu i rada se ponovno i ponovno 2014. godine našega vremena u štali bijede našega doba i ovoga našega Grada... Betlehemu je bilo svejedno što se to tako dogodilo.

Bolno želimo da se to ne dogodi nama. "Uištinu, od punine njegove svi mi primisimo, i to milost na milost... a milost i istina nastila po Isusu Kristu!" (Iv 1, 16-17).

"Boga nitko nikada ne vidje: Jedinorodenac Bog koji je u krilu Očeva, on ga obznanji..." To obznanjenje držalo je u vjeri naše očeve kroz burna stoljeća naše povijesti, postalo i naše bogatstvo. Gospodine, uvećaj nam vjeru, učvrsti nadu, otvori nas Ljubavi Oca koju nam objavljuješ u tajni Utjelovljenja po Tebi čudesnom Božjem Djeteštu što k nama silaziš da nas spasis.

p. Ivan Antunović

## Božićni običaji Indije



Božić je tu! Kao svake godine pripremamo se na ovaj blagdan kroz vrijeme došašća. Vrijedne domaće spremaju razne poslastice, obiteljski dom ispunjava jedna posebna atmosfera. Naravno, taj se blagdan očituje u svojim vanjskim znakovima, ali još važnije je da se očituje u duhu. Pater Ante Gabrić je u svojim pismima običavao pisati o jaslicama koje se spremaju u srcu. Opisao bi kako Bengalci brižno spremaju svoje skromne domove, još brižnije svoja srca koja će, kao one betlehemske jasle, primiti Krista. Sakralni život Crkve nam daje temelj koji nam približava život tih ljudi, posebno u ovo blagdansko vrijeme. Zajedno se spremamo na Božić u vrijeme Došašća, idemo na ispovijed i sudjelujemo na svećenim sv. misama, zornicama i polnoćkama, da bi smo na kraju primili *mlado sunce s visine* koje se posebno rada u jaslama svakog srca u toj noći. Ta umutarna radost se izražava kroz razne običaje, kako bi bolje razumjeli taj kraj svijeta, daleku Indiju, pogledajmo koji su to običaji koji se njeguju u tim tropskim predjelima, u toj velikoj i raznolikoj zemlji.

U usporedbi s drugim vjerskim blagdanima, Božić je vrlo mali blagdan u Indiji, s obzirom na broj ljudi koji su kršćani (oko 2,3%) u odnosu na osobe koje pripadaju drugim religijama. Ipak ne

treba izgubiti iz vida da Indija broji preko milijardu stanovnika, od čega 25 milijuna čine kršćani. Badnji dan je vrlo važan za kršćane u Indiji, osobito katolicima. Cijela obitelj će ići pješke na sv. misu, u crkvu koja može biti udaljena i nekoliko sati hoda, a nakon polnočke obično slijede darivanje i obilati blagdanski obroci (za naš ukus vjerojatno bi bili prezačinjeni). Crkve u Indiji su u to vrijeme redovito ukrašene šarenim cvijećem i raznim svijećama. Kao i kod nas, u crkvama se postavljaju jaslice. P. Gabrić u svojim pismima koja bi slao u božićno vrijeme spominje radost i veselje koje bi betlehemska prizor pružio malim i velikim. Posebno je zanimljivo kako bi ljudi do-



nijeli darove pred jaslice za malog Isusa često bi to bilo „nešto malo riže i sprženog zelenja“ kako to pater kaže, a i mnoge svjeće bi se zapalile kako bi dočarale svjetlo Betlehema. Kao što mi kitimo božićna drvca, tako to čine i Indijci, iako malo izmjenjeno. Kad bi se približili kršćanskom domu u Indiji vidjeli bi okićeno drve, samo što ne bi bila jelka, nego prije stablo banane ili manga. Na njemu bi našli šarene papiriće i figurice, što li si već obitelj može priuštiti, ali znali bi da je Božić. Mnoga manja mjesta su slabo opskrbljena električnom energijom ili je uopće nemaju, tako nećemo naći električne svjetiljke koje trepte po prozorima i okućnicama, ali svjetla neće nedostajati. Na ravnim krovovima kuća i koliba vidjet ćemo uljanice, takoder i obješene lampione u obliku zvijezda, kao ona koja je pokazala put mudracima s istoka. Posebnost Božića jesu i njegove pjesme. Poznate su nam kolende i slični običaji

pjevanja po selima i gradovima, tako nešto ćemo naći i u Indiji. Već se djeca mjesec dana prije samog Božića spremaju i vježbaju razne prigodne pjesme, a na badnju noć obilaze sela i kuće pjevajući i javljajući kako je došao veliki dan. Na vratima dobiju darove, koji novčić ili nešto riže, što bi onda na sam Božić dijelili onim najsiromašnjim.

U Indiji se govore mnogi jezici; u pismima p Ante našeg misionara iz Neretve često nalazimo bengalski izraz Boro Din, što znači Veliki dan i svarno ga tako doživljavaju Bengalci, sve mora biti veliko i radost i pjesma i sv. misa. I kod nas ćemo naći taj osjećaj, ali ne treba se izgubiti u njemu pa da se zaboravi na ono što Božić jest, rođenje malog Boga svim ljudima. Uz one skromne uvjete koje je p. Gabrijel dijelio sa svojim Bengalicima, Božić je uvijek bio Veliki dan zbog radosti i dobre volje, zglob srca puna ljubavi, vjere i nade.

*Tomislav Vujeva*

## Mladi isusovci u Rimu



Ovogodišnja obljetnica 200 godina od ponovne uspostave Družbe Isusove obilježena je mnogim događajima. Tim su povodom ovoga ljeta i naši mladi isusovci, tj. novaci, bogoslovi, časnici, braća i mladi svećenici, svoj godišnji SMI (susret mladih isusovaca) održali u Rimu, na mjestu gdje je Družba prvi i drugi put ustanovljena. Njih 29-ero se okupilo ondje pod geslom «Prijatelji u Gospodinu». Potaknuti velikom obljetnicom slušali su, razmišljali i raspravljali o temeljima isusovačkog identiteta i načinima kako ga danas živjeti i jačati.

Susret je iskoristen i za posjet značajnim mjestima isusovačke povijesti. Tako su razgledavali sobe sv. Ignacija i slavili misu na mjestu

gdje je umro, boravili u poznatim isusovačkim kolegijima *Del Gesù* i *Bellarmino*, posjetili Generalnu kuriju u kojoj su se susreli s isusovačkim generalom, zatim crkvu sv. Ignacija u kojoj je pokopan naš Bartol Kašić, crkvu sv. Andrije gdje je nekoć

bio znameniti isusovački novicijat, kapelicu *Dei nobili* u kojoj je pročitana bula Pija VII. o ponovnoj uspostavi Družbe, te La Stortu, gdje je Ignacije imao poznatu viziju Boga Oca i Krista koji mu je rekao «Hoću da nam služiš». Osnazeni tako brojnim duhovnim poticajima mladi su se isusovci zaputili u svoja mjesta boravišta, još odlučniji služiti Bogu i njegovom puku.

*Stanko Perica*

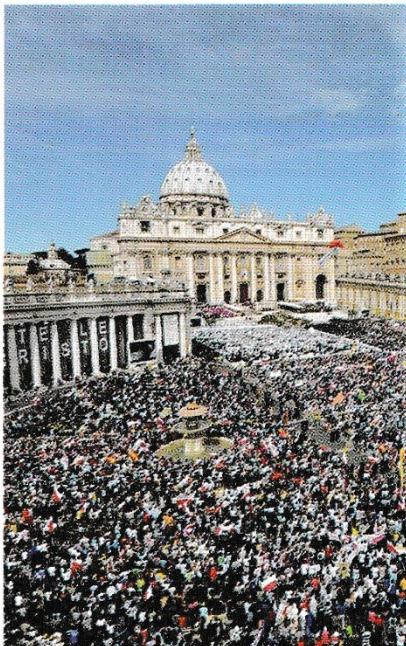
## Godina posvećenog života

Ušli smo u novu liturgijsku godinu koja je posebna po tome što ju je papa Franjo proglašio Godinom posvećenog života. Točnije, Godina posvećenog života je otvorena u prvoj nedjelji došašća, 30. studenoga 2014., a zatvara se na Svjećnicu, 2. veljače 2016. Povod za tu odluku je 50. obljetnica objavljivanja dekreta Drugog vatikanskog koncila o prilagođenoj obnovi redovničkog života *Perfectae caritatis*. No zašto je uopće proglašena Godina posvećenog života, tj. koji su njeni ciljevi? Prije nego što prijeđemo na tu temu, zaustaviti ćemo se kratko na razmišljanju o važnosti samog posvećenog života.

Svaki kršćanin treba biti svjestan jedne stvari, a to je da je poziv na svetost sveopći te je upućen svakom vjerniku neovisno o tome kojem staležu i stupnju pripadao. Kristovi vjernici su „pozvani da, svaki prema svojem položaju, vrše poslanje koje je Bog povjerio svojoj Crkvi da ga ispunji u svijetu“ (KKC 871). Ipak "već je od početka Crkve bilo muževa i žena koji su ostvarivanjem evanđeoskih savjeta nastojali u većoj slobodi slijediti Krista i izraziti ga naslijedovati. Svatko je od njih na svoj način provodio život Bogu posvećen. Mnogi su između njih po nadahu Duha Svetoga ili provodili samotan život ili su osnivali redovničke obitelji, koje je Crkva svojom vlašću rado prihvaćala i odobravala. Tako je po božanskom naumu razrasla divna raznolikost redovničkih zajednica, koja je mnogo pridonijela tome da Crkva bude ne samo spremna za svako dobro djelo (*usp. 2 Tim 3,17*) i pripravna za djelo služenja u izgradnji tijela Kristova (*usp. Ef 4,12*) nego i da različitim darovima svojih sinova bude urešena poput Zaručnice koja je nakićena za svoga Zaručnika (*usp. Otk 21, 2*), te se tako po njoj očituje mnogovrsna mudrost Božja (*usp. Ef 3,10*)" (*Perfectae caritatis*, 1). Kao što je nemoguće zamisliti ljudsku povijest bez Kristove Crkve tako je isto i nemoguće zamisliti tu istu Crkvu bez redovništva.

Jedna od stvari koje je papa Franjo pro-

glašenjem Godine posvećenog života sigurno htio naglasiti je to kako posvećeni život nije stvar povijesti, nešto što je nadidođeno ili što se treba nadići, već je posvećeni život i danas aktualan. Može se reći kako posvećeni život ima vrlo važnu ulogu u papinoj



viziji Crkve. No koji su to točno ciljevi koji su postavljeni u Godini posvećenog života?

Na konferenciji za novinare održane 31. siječnja 2014. pročelnik Kongregacije za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života kardinal Joao Braz de Aviz je istaknuo kako postoje tri cilja Godine posvećenog života. Prvi cilj bi bio „sa zahvalnošću se spomenuti nedavne prošlosti.“ Tu prvenstveno ima u vidu razdoblje od Drugog vatikanskog koncila, a naročito već navedenu pedesetu obljetnicu koncilskog dekreta

*Perfectae caritatis.* Drugi cilj je „s nadom prigrlići budućnost“, a da smo pritom svjesni kako posvećeni život ne ostaje netaknut križom kroz koju prolazi društvo i sama Crkva.



Smatra kako kriza ne označava krah, nije to kraj, već je to prigoda za duboki rast. Neće posvećeni život nikad nestati iz Crkve jer ga je sam Isus želio kao jedan njen neizostavan dio. Konačno, treći cilj je „sa strašću živjeti sadašnjost“. A na koji bi se način to trebalo očitovati? U zaljubljenosti, istinskom prijateljstvu i dubokom zajedništvu. Po tome se očituje ljepota muškaraca i žena koji zavjetuju evandeoske savjete kako bi mogli sa što većim žarom i revnošću naslijedovati Isusa Krista.

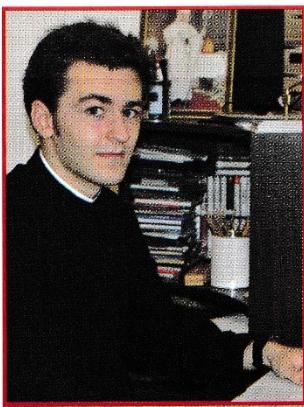
Uskoro nakon toga je uslijedilo okružno pismo pod naslovom „Radujte se!“ koje je svim posvećenim osobama uputila 2. veljače 2014. godine Kongregacija za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života kao poziv i poticaj da već u vremenu pripreave do proglašenja Godine posvećenoga života promišljaju kao o vremenu milosti. U ovom pismu ne samo da se promišlja o tome koliko je redovništvo danas važno, već se izričito poziva da se izneseni nauk pape Franje prihvati da bi se posvećeni život obnovio s obzirom na zahtjeve Evanđelja i proročkog poslanja svih posvećenih osoba.

Redovnički život je kao što je već rečeno i dan danas aktualan i prijeko su nam potrebni muškarci i žene koji će životom po evandeoskim savjetima dati jasno svjedočanstvo „da se svijet ne može preobraziti i Bogu prikazati bez duha blaženstava“ (*Lumen gentium*, 31). Molimo se stoga za ne samo za nova redovnička zvanja u Godini posvećenog života, već i za to da osobe posvećenog života odgovore na Božji poziv i da žive tako da možemo reći zajedno s papom Franjom: „Gdjegod su posvećene osobe, (...) ondje je radost, ondje je uvijek radost! To je radost svježine, to je radost naslijedovanja Isusa; radost koju nam daje Duh Sveti, a ne radost svijeta. Ondje je radost!“

**Ivan Marinković**

Rođen sam 7. siječnja 1996. godine u Slavonskom Brodu, kao mladi sin u obitelji Želimira i Ivanke (r. Bricić) Marinković, uz starijeg brata Luku. Kršten sam u župi sv. Nikole Tavelića u Županji II, a ostale sakramente sam primio u župi Mučeništva sv. Ivana Krstitelja u Županji I. Osnovnu školu, kao i srednju Tehničku školu – smjer elektrotehnika, završio sam u Županji.

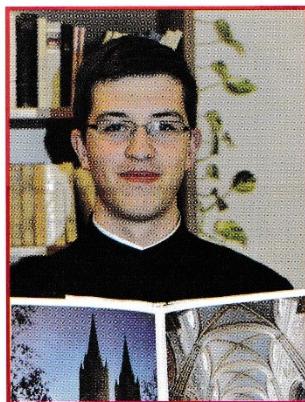
Od malih nogu pored mog krevetića naložilo se računalo, tada poznato kao *Pentium III*. Moj brat svaki dan kada bi me čuvao, sjedio bi za računalom, a ja bih ga gledao i od tada se rodila moja ljubav prema računalima i informatici.



Tako sam se sve do sada bavio uglavnom svim područjima informatike i računarstva: Od servisiranja računala, postavljanje poslužitelja i mreže, montaže videa pa do izrade web stranica.

Poziv za svećenika počinjem osjećati za vrijeme dječjeg oratorija 2012. godine koji je bio organiziran u našoj župi. Tada sam bio drugi

razred srednje škole. Kada sam shvatio da nosim poziv, razmišljao sam da bih se kao isusovac jedino mogao ostvariti. Iako sam čitao nešto o franjevcima, dominikancima i salezijancima, privlačnost sv. Ignacija je bila puno jača. Sam lik sv. Ignacija, a i ignacijska duhovnost mi je prirasl srcu. Počeo sam se tako konkretnije informirati o isusovačkim apostolatima i shvatio sam kako me Gospodin stvarno zove u Družbu. Zato sam i odlučio da ću započeti svoj redovnički i svećenički put i formaciju kao isusovac.

**Ivan Božić**

Dolazim iz Đakova, gdje sam rođen 28. lipnja. Tu sam i odrastao i završio osnovnu školu. U obitelji, uz oca Zvonka i majku Ivanka imam i mladu sestruru Antoniju.

Za vrijeme osnovnoškolskog obrazovanja počeo sam ministirati u katedralnoj župi. Tijekom jednih ljetnih praznika župnik mi je dao knjige o osnivačima crkvenih redova, čitajući sam došao i do knjige o svetom Ignaciju Loyoli, dok sam čitao o njegovom obraćenju,

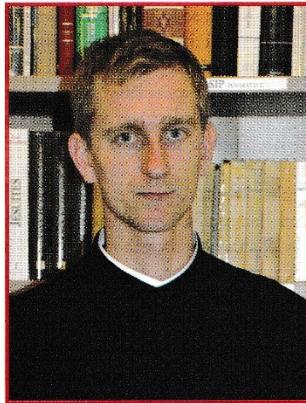
osjetio sam poziv naslijedovanja sv. Ignacija kao njegov duhovni sin i to ljeto donio sam odluku da ću ići za svećenika Družbe Isusove. Ipak, kako se kraj osnovne škole približavao ja sam bio u sumnjama i neodlučan za daljnji odabir životnog puta. Pitao sam se da nisam možda za biskupijskog svećenika, imam li poziv za isusovca, kuda ću dalje? Nakon razgovora sa župnikom i pomnijeg razmišljanja odlučio sam poći u sjemenište na Šalati. Obavio sam razgovor kod nadbiskupa Srakića i sve ostale formalnosti, te kao kandidat Đakovačko – osječke nadbiskupije bio primljen u Međubiskupijsko sjemenište na Šalati u Zagrebu. U jesen 2010. počeo sam svoju formaciju i srednjoškolsko obrazovanje, a u ljeto 2014. nakon završenog četvrtog razreda položio sam i državnu maturu.

Vrijeme provedeno na Šalati smatram temeljem svoje duhovne i intelektualne formacije te ću cijeli život imati lijepa sjećanja na zagrebački brije. Tijekom svog srednjoškolskog obrazovanja, napose tijekom viših razreda gimnazije, imao sam kontakt s patrom Miroslavom Čadekom koji mi je bio voditelj kroz upoznavanje Družbe i vodio me kroz pomnije razlučivanje Božjeg poziva i odabira puta. Konačnu odluku da uđem u Družbu Isusovu donosim kao maturant, te nakon obavljenе egzaminacije bivam primljen.

### Matija Rusan

Cijeli svoj život proveo sam u Zaprešiću, iako sam rođen u gradu Zagrebu, 7. siječnja 1990. Završio sam Osnovnu školu Ljudevita Gaja te primio sakramente prve pričesti i potvrde. Nakon svete potvrde pozdravio sam se sa Crkvom, nisam previše razmišljao o vjeri, niti sam to smatrao bitnim. Budući da je to bio i stav moje obitelji nisam davao prevelike važnosti Bogu. Pred kraj srednje škole postajem svjestan velike praznine koja me vodi do razmišljanja o smislu života i pitam se vrijedi li uopće živjeti. Završavam I. tehničku školu Nikola

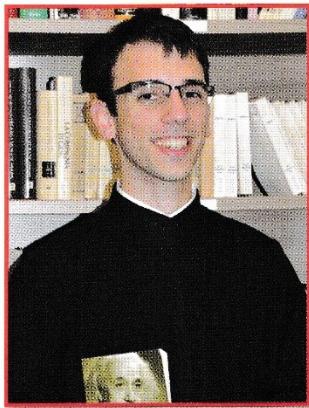
Tesla te se upisujem na Tehničko veleučilište u Zagrebu, gdje zadržavam samo jedan semestar. Budući da nisam tada vidio smisao života nisam ni mogao vidjeti svoju budućnost. Mora se od nečega živjeti pa postajem zaštitar. Taj posao sam obavljao četiri godine. Smisao sam tražio u istočnoj religiji i filozofiji, no to me nije ispunilo.



Moj najbolji prijatelj zove me da dodem u crkveni zbor u našoj župi. Zbog ljubavi prema glazbi prihvataćam poziv, a nisam ni slutio da je u mojoj katoličkoj vjeri izlaz iz besmisla u koji sam upao. Polako, kroz Modrave te razna hodočašća, upoznajem mlade katolike i - što je najvažnije - Boga. Što sam više ulazio u vjeru to sam jasnije osjećao da još uvijek ne znam koja je moja svrha na ovom planetu. Iz nepoznatog razloga razmišjam o tome da postanem svećenik. Nakon duže borbe s prihvatanjem Božjeg poziva odlučujem se moliti mjesec dana da primim znak ukoliko me zaista Bog zove. Doista, molitva mi je uslišana i javljam se promotoru zvanja p. Sebastianu te zaključujemo da valja pričekati godinu dana i još bolje promisliti o svećeničkom zvanju. Tijekom te godine uz mnoge kušnje ostajem dosljedan svojoj odluci da pristupim isusovačkom redu. Tako da sam ušao u novicijat i tu nalazim ono malo mjesto gdje trenutno pripadam. Bogu hvala i slava!

## Ivan Sigmund

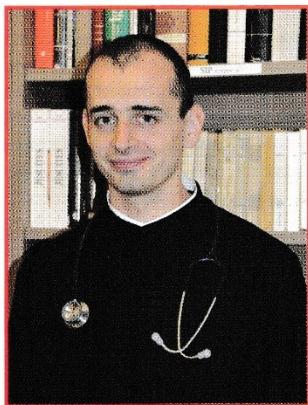
Moj život započeo je u Banja Luci 2. 1. 1991., a tu sam ubrzo nakon rođenja i kršten. Zbog ratnih okolnosti majka, brat i ja se selimo u Zagreb na Stjepanovo te godine, dok orac odlazi raditi u Njemačku. Tamo ga često pojećujemo pa i živimo jedno vrijeme do našeg



konačnog povratka nakon „Oluje.“ 1997. krem u „OŠ Cvjetno naselje“ u Zagrebu gdje završavam prva četiri razreda, a te sam godine dobio i sestru. Selimo u Osijek 2001. godine, gdje završavam osnovnu školu („OŠ Mladost“). Nakon osnovne škole upisujem se u IKG („Isusovačka klasična gimnazija s pravom javnosti u Osijeku“), gdje sam 2009. godine maturirao. Potom upisujem studij istraživačke fizike 2009. godine na Prirodoslovno - matematičkom fakultetu u Zagrebu, gdje sam diplomirao u 9. mjesecu 2014. godine te sam nakon toga stupio u novicijat Dl. Iako su me odgajali u vjeri od početka mog života, u obitelji dodatno jača duhovni život nakon majčinog iskustva vjere u Medugorju te još više nakon očevog izlječenja od raka. Još sam kao dijete govorio da ću biti svećenik, no nisam ozbiljno razmišljao ni vidio jasno kako, dok nisam krenuo na fakultet, kad sam počeo o tom ozbiljnije razmišljati. Stupio sam u kontakt s

Isusovcima koje sam poznavao u Zagrebu te sam se nakon razdoblja u kojem me je Bog raznim okolnostima odgajao, na ljeto između 3. i 4. godine faksa, odlučio za svećenički poziv. Sljedeće je godine potvrđeno i pitanje koji Red. Odlučio sam završiti studij te stupiti u Družbu Isusovu. Hvala Bogu na svemu.

## Mate Žaja



Roden sam 11. 09. 1985. u Zagrebu, a kršten sam u župi sv. Petra apostola u Zaprešiću. Otac Frano skoro cijeli radni vijek proveo je kao građevinski radnik u Njemačkoj. Trenutno je u mirovini. Majka Radica, r. Čurić, posvetila se brizi za obitelj. Imam stariju sestru, Mariju, udanu za Silvija Oršića te njih dvoje imaju trogodišnjeg sina, Gabriela. Roditelji su nad sestrom i nada mnom neprestano bdjeli i brinuli se za naš odgoj.

Od najranije dobi redovito smo isli na svetu misu, često i radnim danom, te smo svakodnevno zajedno molili. Bio sam aktivan u župi od osnovne škole, ali, nažalost, ne uvijek jednakim intenzitetom. Osnovnu školu završio sam u Zaprešiću, a opću gimnaziju u Zagrebu. Nakon gimnazije upisao sam Medicinski fakultet u Zagrebu te sam ga, s milošću Božjom, završio 2011. g. Radio sam

nekoliko mjeseci u Blatu na Korčuli kao liječnik opće medicine te godinu dana u Zagoruza za hitnu medicinu u Koprivnici.

Uz moje roditelje i članove šire obitelji, u osnovnoškolskoj dobi velik je utjecaj na mene imala s. Silvija Nikolić, FDC, a kasnije na studiju Ilijia Nikolić, vjeroučitelj i trajni dakon u mojoj rodoj župi. U susretu s teško oboljelim pacijentima, suočen sa vlastitom smrtnošću te angažirani na raznim projektima u svojoj župi, osjetio sam nezadovoljstvo, strah i unutarnji nemir, ali i ljepotu vjere u Isusa Krista, nadu koju vjera pruža i ljubav

koju sam poželio podijeliti sa svima, a pogotovo onima koji Isusa još ne poznaju. Poželio sam ga nasljeđovati poput prvih apostola i poput mnogih apostola današnjice koji nam svima služe kao nadahnuc. Sjetimo se samo p. Antuna Cveka i p. Ante Gabrića. Nisam odmah bio svjestan kojim putem krenuti, ali nakon dužeg tapkanja u mraku i povremeno osjećaja izgubljenosti, evo me u novicijatu Družbe Isusove i nadam se da je put sv. Ignacija i njegovih sinova takoder i moj put. Sve na veću slavu Božju i neka bude po njegovoj svetoj volji.



Molitvena internetska stranica "Prostor Duha" ([www.prostorduba.hr](http://www.prostorduba.hr)) već deset godina svim zainteresiranim korisnicima interneta svakodnevno nudi desetominutnu molitvu nad biblijskim tekstom posebno izabranim za svaki dan. Uz svakodnevnu molitvu stranica nudi i duhovne obnove, devetnice, mjesto za dijeljenje molitvenih nakana i druge kvalitetne sadržaje.

Prostor Duha je zamišljen kao pomoćno sredstvo u molitvi: nudi molitvu kroz šest koraka, uključujući pripremu moliteljeva tijela i duha što doseže vrhunac u razmatranju tek-

sta sverog pisma. Svaki pojedini korak je vrsta vježbe ili meditacije s ciljem da osobi pomognu da dođe u dodir s Bogom i s Božjom prisutnošću u svome životu i da, na kraju krajeva, ta molitva mijenja njen život.

Kao isusovačko djelo, Prostor Duha nudi molitvu u tradiciji sv. Ignacija Lojolskog - meditaciju nad svetim pismom koja inzistira na osobnom unutarnjem proživljavanju biblijskih zgoda i riječi i vlastitom razmišljanju nad onime što Bog osobi želi izreći u tom trenutku njenog života.

*p. Tvrko Barun*

## FILIPINI: TREĆA PROBACIJA

**Čitatelji "Ignacijske puta" znaju da obrazovanje za članove reda Družbe Isusove traje dosta dugo. No i njih iznenadi kad čuju da zadnja dionica isusovačkog odgoja dolazi - za svećenike-tek kojih pet do deset godina nakon svećeničkog ređenja.**

Naije, osnivač Reda sveti Ignacije Loyolski zamislio je da se isusovci nakon završenog školovanja u raznim znanostima ponovno vrate u svojvernsnu "školu srca." Kroz jednu akademsku godinu povlače se iz redovitih poslova da bi se posvetili 30-dnevnim duhovnim vježbama, prućavanju duhovnosti i pravila Reda, te stjecanju novih iskustava u radu s ljudima. Nerijetko se to vrijeme provodi izvan vlastite domovine. Moju malenkost zapalo je – sada sa sigurnošću mogu reći Božjom providnošću – da tu "školu srca," koju službeno nazivamo "treća probacija," obavim na Filipinima.

Filipini su država na sedam tisuća otoka na azijskom rubu Tihog oceana. Imat stotinu milijuna stanovnika. Rijetko o njoj išta čujemo, osim kad je pogode razorne oluje, potresi, vulkani, pobune. Ni u prošlosti naši hrvatski misionari obično nisu djelovali u tom dijelu svijeta. Želio bих baš zato, u nekoliko nastavaka, podijeliti s čitateljima nešto od tih filipinskih iskustava.

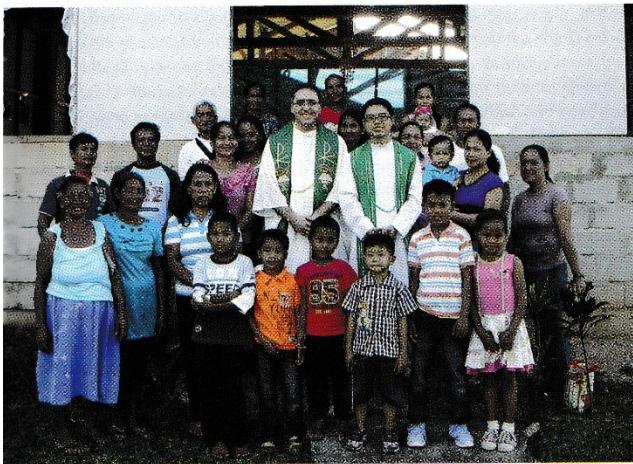
Već na samom početku programa treće probacije izazov je bio upoznati se s realnim životom Filipinaca u glavnom gradu Manili, megapolisu sa 17 milijuna stanovnika. Neki od tih stanovnika su vrlo bogati, ali većina njih su siromašni i žive u kućicama ili kolibama sklepanim od raznih materijala. Tako sam na jedan dana živio kao gost dviju skromnih obitelji, Bandairel i Reyes, u siromašnoj četvrti Navotas. Zatim sam bio posлан u planinske krajeve sjevernog Luzon-a da na udaljenoj misiji Kayan zamjenjem župnika kroz vrijeme priprave za božićne blagdane. I to je bilo neponovljivo i lijepo iskustvo.

Ipak, čini mi se da je najzanimljiviji bio bravak na otoku Culion, u sred Južnokineskoga mora, gdje sam kroz tri tjedna pomagao na lokalnoj isusovačkoj župi. Premda su sada velika većina Filipinaca kršćani, dapače 80% katolici, mnoga se područja još mogu nazivati misijskim. Naime, prostranstva su velika, stanovnika mnogo, a svećenika nedovoljno. Župa Culion obuhvaća otok veličine našega Krka, te još četrdeset malih otoka oko njega. Osim u župnoj crkvi, misa se služi u dvadeset kapela, barem jednom mjesечно. Puteva po otocima ima malo i teško su prohodni pa svećenik do većine mjesta dolazi čamcem.

Fotografije tih krajeva govore o tropskom turističkom raju: palme, bijeli pijesak, koraljni grebeni, i kristalno čisto more. Nije tako u mislima starijih Filipinaca. U njima riječ Culion izaziva najgori strah. Biti izgnan onamo bilo je nešto najstrašnije što se čovjeku moglo dogoditi. Zašto? Američka kolonijalna vlast je na Culionu 1901. utemeljila izolirano naselje gubavaca. Tada se smatralo da je izolacija jedini način borbe protiv zarazne bolesti gube.

Od 1987. guba je izlječiva bolest, a od 1998. Culion je otvorena općina kao i sve druge. U mjestu je sada par malih hotela, a na otocima u okolici postoje i veća turistička odmarališta. Otok je pun skromnih, ali nasmiješenih ljudi i zaigrane, zdrave djece. Međutim, ne treba mnogo da se ispod površine otkriju bolni detalji iz povijesti skoro svake obitelji. Guba ostavlja ožiljke na tijelu i na duši. U velikoj bolnici nema više bolesnika od gube, ali ima onih koji se ne mogu brinuti o sebi jer im je guba ranije uništila dijelove tijela. Oni koji su imali gubu i dalje osjećaju da su obilježeni te da ljudi od njih bježe.

Cuo sam mnogo tužnih priča. Kad se pokazala guba, stariču koju od milja zovemo "nana" Esther, tada još mladu ženu, njezin muž je odveo u bolnicu i rekao djeci da je umrla. Sviračica i ka-



tehistica u župnoj crkvi imenom Pichy rođena je na Culionu od roditelja gubavaca, i odmah od njih odvojena da se ne zarazi. Mogli su je vidjeti samo kroz staklo. Inače su zdravu djecu bolesnika davali na usvajanje u drugim mjestima Filipina, ali ona je imala sreću da je lijek ubrzao otkriven pa je mogla ostati blizu svojih. Kad je napunio 18 godina, Denis, kuhar u župnoj kući, otkrio je da oni koje je zvao mamom i tatom i koji su ga othranili nisu njegovi roditelji, nego su mu baka i đed. Njegovi pravi roditelji su zbog bolesti bili izgnani na Culion. Odlučio ih je posjetiti. Zatekao je oca i dva brata. Mama je već bila preminula. Odlučio je ostati s njima na otoku.

Tadašnja američka vlast se trudila dobrobrinuti o bolesnicima. Pozvali su i dragovoljeće svećenike da budu s gubavcima. Tako su isusovci došli na otok čim je otvorena bolница. Do danas vode župu i školu. Izgradili su veličanstvenu župnu crkvu, koju je oslikao umjetnik gubavac. U isto vrijeme su došle i časne sestre iz reda sv. Pavla da bi se brinule o djeci gubavaca. Sada sestre pomažu siromasima, osobito pripadnicima plemena na okolnim otocima i zabitim uvalama.

U studenome 2013. otoče je izravno pogodio razorni uragan Haiyan. Mnoge kuće, drveće, planataže su uništene. Osobito su stradali ribari jer su izgubili i kolibe u kojima su živjeli, i brodice od kojih su živjeli. Upravo njima su časne sestre pomagale da poprave čamce. Sa sestrama i župljanimima sam kroz te tjedne na Culionu

posjećivao filijale, slavio euharistiju, dijelio pomoć.

Mnogo puta sam se mogao osvjeđočiti o filipinskoj upornosti i strpljivosti. Nema te oluje koja će sprječiti da život ide dalje, a suze boli ubrzano zamjeni vedrina nade. Filipinci su narod koji ne kuka. Uz molitvu i blagi smješak, oni se nakon svake nepogode podižu i obnavljaju. Svakog posjetitelj mora se zapitati odkako im taj optimizam. Njihova duboka vjera da će Bog na kraju sve okrenuti na dobro izazov je i poticaj svakome da upozna tog njihovog Boga. Kako to obično biva, i misionari u susretu s tim srdačnim ljudima postaju misionirani. Najbolja "škola srca" je među ljudima koji imaju srca.

Culion je cijelo jedno stoljeće bio "izgubljeni raj," a sada je vraćen svijetu. Nešto slično se može reći za cijele Filipine. Milijuni Filipinaca, s tih udaljenih otoka na kraju svijeta, danas odlaze u svijet tražeći posao i dobrobit za svoje obitelji. Odlaze često u zemlje Azije i Bliskog Istoka koje pravoga Boga. Oca Isusa Krista nikad nisu ni poznavale, ili pak u zemlje Zapada koje su ga zaboravile. Uvjeren sam da taj narod ima posebnu misiju da nešto od vlastitoga iskustva Božje brije i snage podijeli s cijelim svijetom.

*p. Dalibor Renić*

## Dva mjeseca u Africi

Došao sam u Nairobi ujutro i čim sam izšao iz aerodroma video sam policajke i policajce s automatima koji me mrko gledaju, kao i neke članice raznih agencija, safarija i slično koje su me zvale i bile vrlo ljubazne. Pomoću njih sam i našao adresu na koju moram ići i sredile su mi taksi. Vozač taksija me je prvo pitao ima li Kinzeza u mojoj zemlji, nešto je ljun na njih. Vozio me do kuće nekih dva i pol sata, gorovo tri. Kad sam došao u našu isusovačku zajednicu ja sam bio kod kuće. Trebao sam odmah sljedeći dan ići u Kakumu, grad na sjeverozapadu Kenije, ali nisam mogao jer su bili neki prosvjedi, a onda je opasno, te su mi odmah rekle i te djelatnice tih agencija. Radi toga sam ostao u Nairobiju tjedan dana. Temperatura je bila odlična između 10 i 15 stupnjeva. S ljudima sam tamo lako stupao u kontakt, jedino nije preporučljivo hodati sam po gradu, naročito ako si stranac. Tu sam odmah otišao u ured JRS-a koji se brine za istočnu Afriku. U tih tjedan dana sam s njime obilazio mjesta i ljudi s kojima rade. Počeli smo sa školom pa smo poslije isli u obilazak obitelji i drugih ljudi različitih potreba. Njihove škole tamo izgledaju kao naše stare radionice. Obitelji koje sam obilazio to je tri puta gore nego kad je bio rat kod nas. Jedan otac koji je potpuno pretučen, slijep, desna strana tijela skoro oduzeta, živi u „konzervi od lima“ od pet kvadrata s trima kćerima i sinom. Po ljeti je tamo pod tim krovom + 50. Sin je oko devet godina, a kćeri su starije. Druga obitelj, s čovjekom isto zgaženim, koji nije sposoban raditi, žena silovana, što je djelo nekih terorista. Dvoje najmlađe djece od šoka i danas ne mogu hodati. I tako još bih mogao nabrajati. JRS nastoji tim ljudima pomoći koliko može i to nije lako, jer su oni izbjeglice i tu je milijun problema. U svemu tome, prva stvar koju sam zapazio je da se ti ljudi se puno više smiju nego mi u Europi. Tako sam proveo tih tjedan dana u Nairobiju i onda sam otišao u Kakumu.

### Kakuma

U Kakumi sam se susreo s cijelom istočnom i srednjom Afrikom. Kakuma je grad od kojih 60-70 tisuća ljudi koji su pripadnici šest plemena. Plemo Turkana je najbrojnije i to je zapravo njihova zemlja. Oni ne govore kisahili nego svoj turkana jezik. Na Misama na turkana jeziku mi je bilo zanimljivo kad dođe dio u kojem se govori Svet Svet Svet, jer na turkana se to kaže Izet Izet Izet. Na njihovim Misama nema dosade ni rastresenosti. To mi se jako svidjelo. Kraj tog grada je izbjeglički kamp koji ima 170 000 ljudi iz cijele srednje i istočne Afrike. Somalija, Etiopija, Južni Sudan, Rوانda, Burundi, Kongo, Uganda itd. Nakon tjedan dana počeo sam raspoznavati tko je od kud, i to nije bilo teško jer se stvarno razlikuju. Na primjer, ljudi iz južnog Sudana su svi, i muški i ženski, oko dva metra visoki. To je zapravo puštinja, kamen i pijesak. Kilometrima se ne vidi ništa drugo. Tu i tamo koji grm i koje drvo. Turkane imaju koze, nešto malo ovaca i krave i, zanimljivo, dosta magaraca koji su zapravo najbolje izgledali. Konja uopće nemaju. Ovce, koze i krave, to je mršavo i malo, tako da je možes staviti za vrat i odnijeti. Janje dva čovjeka nemaju što jesti. A drukčije ne može ni biti kad je u krugu od 200 km samo pijesak i kamen. Temperatura je od 25 do 40 stupnjeva, nekad i više. U gradu je moguće naći veću sirotinju nego u izbjegličkom kampu, ali razlika na licima je velika. Turkana hoda po svojoj zemlji i ima dostojanstvo, a izbjeglice su ponizeni i zato uplašeni, poneki agresivni, i stalno se bore s time da dokažu dostojanstvo koje im pripada, kao i sve druge izbjeglice na svijetu. I tu sam kao u Nairobiju video smijeh na licima i radost susreta. Mislim da je to ona stvar koja zarobi srce čovjeku u Africi. Odmah sam se sjetio nas u Europi u istoj situaciji, mi i muškarci i žene smo jako bahati u svakodnevnom ophodenju,

a nismo toga ni svjesni, naravno, ne svi, i treba sve gledati u kulturi u kojoj se nešto događa, ali općenito, oni su tu puno bolji od nas. Tu te svatko pita kako si i ako kažeš da si loše on će te ozbiljno saslušati, to je njemu jednako važno kao i posao koji mora napraviti, i uopće nije važno vidi li on tebe prvi put ili te jako dobro poznaje. Nema uopće one neugodnosti i upoznavanja koje traje tri tjedna, što mogu što ne mogu, sve ide tako prirodno i normalno. Oni nama kažu kako mi previše ozbiljno doživljavamo posao. Napravi on, i to je dobro, ali nema sile i žurbe. Zašto bi moralio sve biti „sad i odmah“. Kod njih ljudi malo teže kontroliraju emocije pa zbog tog više pate od nas. Kod njih je sve puno spontanije i nema takvog reda, što bi mi rekli: kao u Njemačkoj, i to me jedino tamo umaralo.

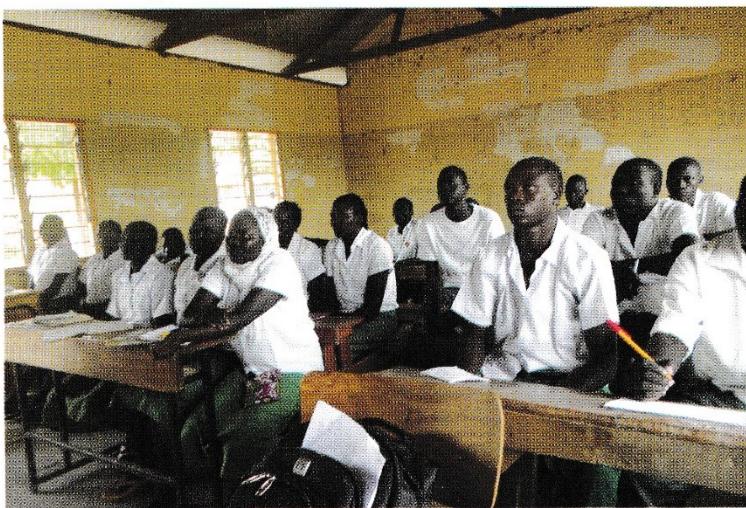
Kad oni slave to je radost za sve, pleše se i pjeva, i to iz srca, nema tu glume ni prenemaganja. A kako plešu - to je čudo, ja mislim da ih je staviti da pokrivaju kuću i da im se pusti glazba, bez problema bi gore plesali i radili. Djeca kad vide bijelca odmah mu trče u susret i žele se rukovati s njim. Kad se rukuju to je za

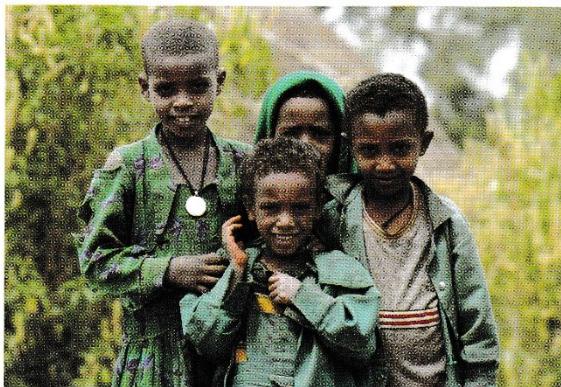
njih velika radost. Zašto? Nemam pojma. Ako su malo stariji onda se srame, pogotovo curice, pa se primaknu i onda jedni druge guraju da se rukuje da se led probije. I tako svaki dan sam se rukovao s tridesetak djece. Zanimljiva stvar je, također, kad bih došao k njima, ako mama ima bebu, onda mi je da u ruke kao dobrodošlicu, barem se to meni tako činilo, jer beba čovjeka razveseli. Nema tamo bolesnih strahova kao kod nas. Za njih je dijete čovjek i ono ulazi na svoj način u relaciju s drugima.

Čitav kamp je prekriven smećem, nema gdje ga nema, sve je prekriveno smećem, to je strašno tamo. Kad pale smeće onda nalože vatrnu na prvom slobodnom mjestu, često nasred ceste, tamo je najzgodnije. Isto imaju predrasude kao i mi. Svi bijelci, po njima, dolaze u Afriku krasti prirodne resurse.

S jezikom nisam imao problema jer Kenija priča engleski, tako da je to nekako islo. Moja zadaća tamo je bila duhovna pomoć u kampu. Držanje vjerouarka, cijelodnevni susreti u kojem se temeljito obradi jedna tema, posjetе malim katoličkim zajednicama.

Posjećivali bismo različite srednje škole





i tamo bismo držali vjeronauk. Uvijek me je pratio katehist te župe, Augustin Loro, on je iz Južnog Sudana i u kampu je s obitelji, i on je izgubio najstarijege sina. Problem je nastao kad bismo došli tamo u razred, jer bi naš sat bio obično na kraju nastave, a te curice ili dečkići nisu jeli i umorni su, tako da nas jedva gledaju, ali su bili sretni kad bismo im došli. Jako vole pjevati. Nisu imali materijala, nemaju biblija. Ima dosta protestantskih, nešto naših, jer oni to dostave tamo i puno su u tome organizirani od nas katolika, tako da i katolici često koriste njihove. Oni bi zapravo pamtili što bismo im mi rekli i to je bilo dobro. Cjelodnevni vjeronauci bi bili tako organizirani da se sastanemo u nekoj kapelici i izaberemo temu, naravno prije, i onda o njoj govorje 4-5 predavača pod raznim vidicima i vjernici slušaju, postavljaju pitanja i tako uče i produbljuju vjeru.

Posjet malim kršćanskim zajednicama je izvrsna stvar. U župi postoje neke kuće u kojim se sastaju župljani. Tako je župa podijeljena u male zajednice. Mi bismo u večernjim satima svaki dan išli u drugu. Tamo bismo čitali evanđelje, napravili bismo malu refleksiju i odgovarali na pitanja, ako što nije jasno. Tako se zapravo župa jako dobro upozna i drži zajedno. Posjećivanjem tih postaja se može vrlo brzo upoznati župa u kakvom je stanju i kako ljudi

te župe zapravo žive u duhovnom i materijalnom smislu. Ako je svećenik obilazi redovito nema šanse da će mu neki problem ili radost biti nepoznati. Tamo je nemoguće da netko umre, a da nitko ne zna za njega. Što se kod nas zna dogoditi. Oni imaju povjerenje u te male zajednice i preko toga im je Crkva majka. Jednom je

jedna žena došla reći da taj dan dodemo k njoj jer joj je dijete bolesno, a i ona i nema lijekova. Mi smo došli, iako je taj dan na redu bila druga zajednica. Priključila se ta druga zajednica te smo molili za dijete i nju. To je njima jako važno. Mislim da bi se i u našim župama nešto slično moglo napraviti, barem na selima. U nekoliko navrata sam posjetio i druge kršćanske zajednice, protestante različitih vrsta. Njihova nedjeljna služba tamo izgleda kao neki rock koncert. Veliki zvučnici i velika buka, bilo da se pjeva bilo da se propovijeda. Tu takoder djeluje i etiopska pravoslavna crkva. Bio sam na jutarnjoj, časoslov s monasima traje dva sata. Pjeva se, sjedi, stoji, klanja, sve moguće; jedan njihov svećenik i nekoliko časne braće. Svi su, dakle, monasi. To mi je dobro došlo jer kako sam i sam redovnik lakše smo se razumjeli. Imaju dvije crkve, jednu u gradu i drugu u kampu. Bio sam kratko i u Tanzaniji. Tanzania ima više vegetacije nego Kenija, i vode čini mi se, ali oni ne govore engleski jer vlada ne želi da narod uči u školama jezik kolonizatora. Zato mi je tamo komunikacija išla teško.

Kad sam odlazio, s jedne strane jedva dočekao, jer nema nikakvog sustava, sve je nekako spontano, ali za nekoliko sati sam se htio vratiti. Sada, da mogu, odmah bih otišao tamo.

*Tomislav Rukavina*

## Stopama sv. Pavla - Turska

Ove godine, u organizaciji Vojnog ordinarijata u RH, s pozdravom i blagoslovom biskupa Jezerinca i njegovog glavnog suradnika za pastoral, don Josipa Stanića, hodočastili smo i na dvojica isusovaca iz Osječke rezidencije, vojni kapelan p. Drago Majić i sk. Ante Topić, stopama apostola Pavla po Turskoj, i to od 23.-30. listopada 2014. Bilo nas je 93-je hodočasnika u dva autobusa. U svakom vodič Turčin s našim hrvatskim koji su nam puno pričali o civilizacijama koje su na tim prostorima prohujale, silna carstva: hetitsko, perzijsko, grčko, rimsко, otomansko. To je domovina kršćanstva već od samog početka, tu je domovina orijaša kršćanstva sv. Pavla, crkvenih otaca, prvih pustinjaka. Kršćanstvo je cvalo do 11. stoljeća do prodora Seldžuka kad su kršćanske crkve nestajale jedna za drugom, a kad je 1453. pao Konstantinopol, Carigrad, Istanbul, sudbina je kršćanstva, nažalost, započaćena. Uz profesora iz religijske kulture Ivana Špacova, na svakom smo antičkom lokalitetu imali sreću čuti i o Jakova Mamića i don Josipu Staniću koji su nam nadugo i široko tumačili svete tekstove. Turska je velika zemlja, preko 800.000 kvadratnih km, tu nekako stane 15 naših Hrvatski. Anadolija je 90%, koja uz Trakuju na zapadu zahvaća srednju i istočnu Tursku, na jugu je uži sredozemni pojas s blagom klimom, u središnjoj je kontinentalna te na sjeveru uski pojas uz Crno more s blagom klimom. Zemlja je to radišnih ljudi, proizvode sve za sebe i još izvoze voća, povrća, sviće, vune, kože i dr. Uz more na jugu kao i u unutrašnjosti bilo je vidjeti na desetke tisuća hotela, što iznenaduje i sili čovjeka da o toj zemlji mijenja mišljenje. Rekoše nam da je Turska prije 15-ak godina od Amerike dobila "jaku injekciju," pomoć od 100 milijardi dolara i da je to Tursku silno poguralo naprijed, izgradili su infrastrukturu, proveli

navodnjavanje, silno unaprijedili turizam itd. Plastenici i staklenici na kilometre, svugdje dokle ti oko seže, zaista zadivljujuće. Mladi ljudi nisu besposleni kao kod nas, jer rade. Zemlja je to s preko 75 milijuna stanovnika od kojih je, vele tumači, preko 50% mlađih od 30 godina, zemlja, dakle, budućnosti. Stanovi su 2,5 puta jeftiniji nego kod nas. Stalno mi se nametala misao, a gdje smo mi, zašto mi zaostajemo? li kriv totalitarni mentalitet koji Hrvatskoj ne da naprijed, koji ju vječno vraća u prošlost, koji ne dopušta da novi, neopterećeni naraštaji poguraju zemlju naprijed, zašto moramo svoje blago prepustati drugima, a sebe proglašavati nesposobnima kada to uistinu nismo.

U Četvrtak 23. listopada 2014. u 8.30h uzletjeli smo s Plesa u Zagrebu i u 11h po našem vremenu, po turskom u 12h sletjeli u Antaliju, turski Antalu, grad s preko milijun stanovnika, smješten na sredini središnje, sredozemne Turske u pokrajini Pamfiliji. Nakon uobičajenih pregleda uputili smo se u Antalu park gdje smo se okrijepili pa nastavili u mjesto Beleg gdje su turske vlasti 2004. izgradile tri jednobožjačke bogomolje - židovsku, kršćansku i muslimansku s dominantnim minaretom i gdje se hvale međureligijskom tolerancijom. Mene, i ne samo mene, spopadaju misli da se tu krije veliko licemjerje. Poznato je da su Turci 20-ih godina 20. stoljeća preselili s vjekovnih ognjišta oko milijun i pol kršćana Grka, a nad milijun i pol kršćana Armenaca počinili genocid. Smjestili su nas u raskošni hotel s 5 zvjezdica, Chrystal Paraiso verde. Drugog dana, u petak 24. X. posjetili smo antički grad Pergu (*Dj. ap. 13,13; 14,25*), kojeg je apostol Pavao pohodio dva puta, amfiteatar, stadion, temelji grada s kolonadama, javnim zgradama i veličanstvenim helenističkim vratima kroz koja je Pavao ušao u

## IGNACIJEV PUT

grad. Odlazak u Antaliju, nekadašnja Atalija, kroz čiju je luku putovao apostol Pavao tijekom svog prvog misijskog putovanja (*Dj.ap.14,25*), razgledavanje simbola grada, Yivli Minare džamije, s izrezbarenim minaretom. Grad su po predaji osnovali dva grčka vidovnjaka, a Aleksandar Veliki se 333. g. prije Krista utaborio u gradu. Grad je imao vodovod, kanalizaciju, hladne i vruće terme te podno grijanje i u njemu je tada prebivalo preko 10.000 povlaštenih građana, dok su ostali, sirotinja i robovi bili izvan zidina. Usput smo nakratko provirili u zlatarnicu

koja se prostire na 10.000 kvadratnih metara i gdje radi jedna Hrvatica, katolkinja iz Dobroja udara za Turčina. Navratili smo takoder u njihovu kožaru i uvjerismo se da se i u toj grani privrede nalaze na zavidnoj razini. Oni stvarno drže do svoje tradicije, njom se ponešte i širom svijeta plasiraju.

U subotu, 25. listopada na putu smo predvremenim krajobrazom prema istoku uz sredozemno more - hrleći sv. Tekli u grad Siliske, antički Seleuciju na rijeci Saleph (*Dj.ap.13,4*) u čijoj se blizini 1190.g. utopio njemački kralj i car Barbarossa. Posjetili smo ruševinu bizantske bazilike sv. Tekle koja je pratile sv. Pavla na misijskim putovanjima. U samoj špilji sv. Tekle je i crkva prve kršćanske zajednice. Nisu nam dopustili u toj podzemnoj crkvi slaviti Euharistiju, nego smo smjeli samo otpjevati jednu ili drugu pjesmu. Tu su svetinju pretvorili u muzej. I tu se otvorile oči i drugima što je vjerska sloboda za nemuslimane.

Dok oni po Europi mogu imati sve slobode i klanjati se javno svugdje, mi to kršćani u njihovoј sredini ne možemo u nama najsvetijim mjestima. Nismo mi kršćani bez krivnje za to takvo



Zdenac sv. Pavla - Tarz

stanje, ne tražimo recipročnost. Eto, kormilar i u našoj državi Hrvatskoj olako im daju da grade džamije i kulturne centre, a mi, npr. 30 godina u Sarajevu čekali da nam daju dozvolu za gradnju crkve na Grbavici, iako smo mi prvi narod u BiH, dakle i u svojoj državi. Radimo odlično na svoju vlastitu štetu, i, nažalost, ne samo na tom području, nego na mnogim područjima: kulture, gospodarstva, politike.

U nedjelju 26. listopada pohodismo rođno mjesto sv. Pavla – Tarz, koji se nalazi u pokrajini Ciliciji. Vidjesmo ostake njegove kuće, zdenac iz kojeg smo se napisali vode i slikali se, kakav je to divan osjećaj biti na tom svetom mjestu?! (*Dj.ap.9,11-30; 11,25;21,39;22,3;25-29*). Tu je, dakle, Pavao rođen 10. god. po Kristu kao Židov iz Benjaminova plemena. Tarz je također bio jedan od središta stoičke filozofije. Sv. misu smo imali u crkvi koju opslužuju dvije časne sestre, Talijanke. One su jedine vjernice, kršćanke u gradu. Dočekuju razne turiste, hodočasnike iz kršćanskih zemalja, otvaraju crkvu, mole i trpe, trpeća crkvu. U pondjeljak, 27. X. nastavljamo vožnju kroz Cilicijska vrata kroz koja se sv. Pavao, ne uz male poteškoće i opasnosti od razbojnika, probijao pet dana. Putujemo sada od Tarza prema unutrašnjosti pokrajine velike, prostrane Kapadocije koja leži na visini oko 1200 m i gdje vlada kontinentalna klima.

Slijedi posjet gradu Goreme, crkvama koje su uklesane u stijene i oslikane freskama. Grad je proglašen nacionalnim parkom i Unescova je kulturna baština. Krajolik se sastoji od litica, piramide i stožaca od travertina (prirodni kamen, kao što su mramor, granit, oniks, krečnjak, škriljac, glavna karakteristika travertina je njegova rupičasta struktura), poroznima poput mravljaka, visokima i preko deset metara što gledatelja ostavlja bez daha. U tom grandioznom pogledu na vulkanski, erozijski krajolik, uživali smo na najvišem stotcu od travertina u Uchisaru. Carstva su

razna nastajala i nestajala, krajolik je ostao. U špiljama smo posjetili gotovo sve crkve od njih 9 koje se nalaze uokolo na kojih 500-600 m, - crkva sv. Katarine, sv. tzv. Sandale,, sv. Jambuke, sv. Barbare, sv. Bazilija Velikog, a najzanimljivija i najprostranija, a i najljepša je crkva tzv. Kopče. Tako se zove jer je, vele, iz te crkve nestala, ukradena jedna veoma skupa zlatna kopča. Na freskama te crkve prikazan je čitav Isusov život. I šesti smo dan našeg vjerskog i biblijskog hodočašća pohodili podzemni grad u Serhati, katakombe za prve kršćane. Svratili smo i u najveći Seldžuški Sultanhan iz 13. st. Po svemu name to izgleda da su katoličku baziliku pretvorili u prostorije za deve, konje i ostale tovarne životinje. Sv. misu danas smo slavili u crkvi sv. Pavla u gradu Iconiumu, turski Konya, milijunski grad bez kršćana. Vidi *Dj. ap. 13-51-14,1; 14,6; 14,19;16,2; 2 Tim 3,11*. Za crkvu se brinu dvije talijanske časne sestre, jedine kršćanke u gradu. Vele nam da nekad dođe župnik iz Ankaru da održi sv. misu za najavljenje hodočasnike. U srijedu 29. X. posvetili smo Pizidijskoj Antiohiji. Ostatak je to antičke Antiohije u pokrajini Pizidiji (*Dj.ap.13,14-52; 14, 19-22*) ispod kojeg leži zakopan antički grad. Na otvorenom, na ruševinama velike bazilike imali smo sv. Misu, otpjevali Tebe Boga hvalimo i svima zahvalili koji su nam omogućili da kročimo Stopama sv. Pavla neumornog i dosada nedostiživog misionara koji je gorio i izgorio za Kristovo evanđelje. Vraćali smo se na jug probijajući se kroz Taurus za koga čusmo da je to gorje dugačko preko 1500 km i da se nadovezuje na Himalajsko gorje pa na zapad se veže s našim Alpama. Sutradan, u četvrtak 30. listopada, ustali smo pola sata nakon ponosći po našem vremenu da stignemo na uzletište u Antaliju, turski Antalya odakle smo za 130 min. leta sretno sletjeli na našu zračnu luku Pleso. Što na kraju reći nego - Hvala Bogu!

*Ante Topić*

# Naš pokojnik

## Brat Ivan Dilber DI

(30. studenog 1921. – 14. rujna 2014.)



Na blagdan Uzvišenja sv. Križa, u nedjelju 14. rujna 2014., u Rimu je preminuo u 93. godini života brat Ivan Dilber, član Hrvatske pokrajine Družbe Isusove. Brat Ivan rođen je 30. studenoga 1921. godine u župi Brestovsko, u blizini Kiseljaka (Bosna i Hercegovina). U 19. godini života (1940. godine) želio je stupiti u Družbu Isusovu, ali mu je to bilo onemogućeno. Njegovo redovničko zvanje bilo je na dugoj kušnji i provjeri punih dvanaest godina. Ivan je bio pozvan u vojsku i rat. Tek na kraju rata oslobođit će se vojne odore. Javio se provincijalu Družbe Isusove kako bi mogao započeti svoju redovničku formaciju i bio je primljen. Usljedile su nove nevolje pa se njegov san o redovničkom zvanju ni tada nije mogao ostvariti. Nove komunističke vlasti su ga uhvatile i utamničile. Bilo je to vrijeme šestokih progona Katoličke Crkve u svim komunističkim državama. U zatvoru je proboravio pet godina. Nakon zatvora, 1950. godine, započeo je novi cijat. Usljedila je još jedna prepreka. Ponovno je bio pozvan u vojsku na odsluženje vojnoga roka. I to je trajalo pune dvije godine. Ustrajao

je u svome zvanju. Dvojica njegove braće po krvi su također stupili u Hrvatsku pokrajinu Družbe Isusove. Kao isusovač, brat Ivan je najprije djelovao u Borovici u Bosni i Hercegovini, u župi koja je bila povjerena isusovcima. Potom je djelovao u Biskupskome sjemeništu u Dubrovniku. Najveći dio svoga redovničkog života proveo je u Rimu (1968.-2014.). Godine 1968. boravio je tri mjeseca u Innsbrucku u Austriji na učenju njemačkog jezika. Te iste godine došao je u Rim u Papinski zavod Germanicum-Hungaricum. U njemu je djelovao 37 godina do 2005. Zbog poodmakle dobi i narušena zdruvlja, 2005. godine premješten je u dom za stariju i bolesnu subraču pri rezidenciji sv. Petra Kanizija u Rimu. Sv. Misa zadušnica i sprovodni obredi za brata Ivana Dilbera održani su 16. rujna 2014., u 10 sati u Generalnoj kuriji Družbe Isusove u Rimu. Od pokojnika se oprostio njegov subrat iz Hrvatske provincije rektor Papinskoga ruskoga zavoda sv. Terezije od djeteta Isusa, p. Anto Lozuk. Brat Ivan Dilber je pokopan u Rimu na rimskome groblju Campo Verano.

*uredio: Petar Klarić*

## Naša izdanja

### Prilozi o hrvatskoj neoskola-stici

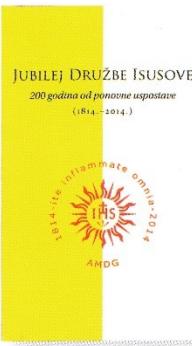
*Prilozi o hrvatskoj neoskola-stici* čiji su urednici Ivan Šestak, Josip Oslić te Anto Gavrić je zbornik Konferecije o hrvatskoj neoskola-stici, održane 28. ožujka 2014. na FFDI, a u sklopu projekta »Kršćanska filozofija unutar hrvatske filozofije 20. stoljeća«, koji je godine 2013. odo-brilo i novčano poduprilo Sveučilište u Zagrebu. Taj projekt polazi od pretpostavke da hrvatski neoskolaški autori i njihova djela, ali i periodika u kojoj su izlazili njihovi radovi trebaju biti temeljito i cijelovito istraženi i osim toga predstavljeni široj javnosti, kojoj je relativno nepoznat doprinos hrvatske neoskolaštice cijelokupnoj hravatskoj filozofskoj misli 20. stoljeća.

### Prilozi o hrvatskoj neoskola-stici

jeljen, Bortas osuđen i umro u logoru u Staroj Gradiški a Buljana nisu mogli osuditi jer su ga već prije svojim postupcima doveli do ponračenja uma te je umro u zatvorskoj bolnici. Bili su to uzorni svećenici i redovnici koji su svojim životom i radom svjedočili tu činjenicu. Ova knjiga nas upoznaje s njihovim životom, tobožnjom krivnjom i stradanjem.

### Jubilej Družbe Isusove: zoo godina od ponovne uspovjedbe (1814. – 2014.)

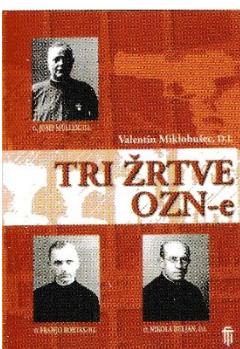
Ova knjiga je nastala povodom 200. godišnjice ponovne uspostave Družbe Isusove. Nakon što je ukinuta 1773., Družba Isusova je ipak u pravoslavnoj Rusiji i protestantskoj Pruskoj preživjela da bi 1814. papa Pio VII. bulom *Solicitude omnium Ecclesiarum* obnovio Družbu po čitavom svijetu. Sadašnji vrhovni poglavari (general) Družbe Isusove, p. Adolfo Nicholás, je odredio da se ovom prigodom isusovci pozabave svojom poviješću te da im to bude poticaj za budućnost kako za djelovanje tako i za obnovu u pravom ignacijskom duhu. U ovoj knjizi možemo pronaći brojne članke isusovaca iz raznih dijelova svijeta, dva dokumenta značajna za povijest Družbe kao i dva priloga iz isusovačke povijesti u Hrvatskoj (Split, Zagreb). Želja urednika je da ova publikacija pridonese boljem poznавanju isusovaca u hrvatskom narodu, njihove bogate, ali i teške povijesti.



### Tri žrtve OZN-e

Knjiga *Tri žrtve OZN-e* p. Valentina Miklobušca je napisana da sačuva uspomenu na tri hrvatska isusovca, Josipa Müllera, Franju Bortasu i Nikolu Buljana, koje je OZN-a lišila života po završetku rata 1945. Tri

navedena svećenika Družbe Isusove su žrtve te zloglasne organizacije. Müller je osuđen i ustri-



Luka Ilić



Neka Vam Božić  
donese nebeski mir u srce  
i blagoslov u novoj 2015. godini!